

Skrivelse

Datum
2025-05-28

Diarienummer
3.1.17-00798/2025

Regeringskansliet
Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

Lägesrapport om marknadsläget i jordbrukssektorn den 28 maj 2025

Sammanfattning

Faktor	Senaste månaden	Senaste året
Världsmarknadspriser jordbruksprodukter	+1,0	+7,6%
Världsmarknadspris för olja	Oförändrat	-15%
Svensk produktion – animalier	Mjölk +0,1% Nötkött -13,90% Griskött +3,1%	Mjölk Oförändrat Nötkött +1,0% Griskött- +0,9%
Svenska produktpriser – vegetabilier	-1,4	-0,4%
Svenska produktpriser animalier	Oförändrat%	12,6%
Svenska produktionsmedelspriser	-0,6%	3,1%
Lönsamhet		Förbättring
Valutakurs SEK/USD	Oförändrat	+11%

En temporär uppgörelse mellan USA och Kina på handelsområdet samt förhoppningar om fredssamtal mellan Ryssland och Ukraina har lugnat marknaderna. En effekt av detta är att det finns förhoppningar om tilltagande ekonomisk tillväxt vilket lett till något högre oljepriser. Påverkan på priserna för jordbruksprodukter har varit förhållandevis små, soja är den produkt som påverkats mest. Gynnsamt väder på norra halvklotet har lett till att priserna för vete och majs gått ner den senaste månaden. USDA:s första prognos för 2025/26 pekar mot en viss produktionsökning för spannmål och oljeväxter. Det finns fortfarande oro för torka i de norra delarna av Europa. Hittills har skadorna varit begränsade på grund av att temperaturen varit låg.

Vädret i Sverige har varit fortsatt torrt i stora delar av landet under de första veckorna av maj månad, den nederbörd som kommit har främst varit i form av skurar. Från mitten av maj har det skett en omläggning av vädret mot mera nederbörd och lägre temperaturer. SMHI:s långtidsprognos visar att lågtryck från väster kommer att påverka landet med de största nederbördsmängderna i de västra delarna av landet och med större mängder i norra jämfört med de södra delarna av

landet. Temperaturen väntas dock bli något högre än normalt under kommande månad.

Den torra och varma väderleken under inledningen av växtsäsongen bedöms inte lett till några mer långtgående skador på grödorna. Den svalare och mer nederbördsrika väderleken från mitten på maj är gynnsam för både spannmål och vall. De första prognoserna pekar mot varierande avkastning, på torkkänsliga jordar har avkastningen blivit svag. Från Gotland rapporteras om ett besvärligt läge med ogynnsam väderlek med både torka och kallare temperaturer än normalt.

Mjölproduktionen ligger stabil medan nötköttproduktionen är betydligt mindre än vid samma tidpunkt förra året. Under årets fyra första månader har det fötts 4 500 färre kalvar än under förra året.

De svenska producentpriserna för griskött och mjölk ligger bland de allra högsta jämfört med övriga EU-länder.

På grund av varmare väderlek bedöms risken för fågelinfluensa avta, Jordbruksverket har därför upphävt restriktionerna för alla fjäderfän och fåglar som hålls för privat eller kommersiellt bruk.

Omvärldsfaktorer

Den temporära handelsuppgörelsen mellan USA och Kina liksom förhoppningar om fredssamtal mellan Ryssland och Ukraina har dämpat oron på marknaderna. Under senare delen av maj har värdet på den amerikanska dollarn stärkts något mot den svenska kronan. Värdet på den svenska kronan har ytterligare stärkts något mot euron. Oljepriserna steg direkt efter uppgörelsen mellan USA och Kina från en nivå runt 60 dollar per fat för Brentolja till 65-66 dollar per fat. Orsaken till detta var förhoppningar om ökad ekonomisk tillväxt.

Det var främst priserna på soja som påverkades av uppgörelsen mellan USA och Kina. Den temporära tullsänkningen ledde till högre sojapriser. Gynnsamma väderförutsättningar på norra halvklotet har däremot lett till fallande priser för vete och majs. Både i USA och i delar av Europa har regn gjort att utsikterna för 2025 års skörd har förbättrats. Det finns dessutom gott om spannmål i EU:s exporthamnar vilket också verkar pristryckande. I EU har det kommit nederbörd i de södra delarna men det finns fortfarande oro för torka längre norrut. Effekterna av den torra väderleken har hittills varit begränsade på grund av att temperaturen varit relativt låg. USDA:s första prognos för skörd 2025/26 visar på svagt stigande produktion under det kommande året jämfört med 2024/25 för både vete och majs. Det är främst i USA och Europa som skördarna ökar. Trots ökad produktion av majs väntas lagren minska. Det finns inte några indikationer på att den amerikanska exporten av spannmål och oljeväxter påverkats negativt som en reaktion på de amerikanska utspelen inom handelspolitiken.

Världsmarknadspriserna på mejeriprodukter steg kraftigt i början av maj.

KPIF (konsumentprisindex med fast ränta) för april 2025 har ökat med 2,3 procent på årsbasis, det är oförändrat jämfört med föregående månad. Lägre priser på el och drivmedel bidrog till en lägre inflationstakt i april. Jämfört med april 2024 har livsmedelspriserna ökat med 5,5 procent, däremot har livsmedelspriserna sjunkit den senast månaden. FAO:s prisindex för jordbruksprodukter för april 2025 steg med 1,0 procent jämfört föregående månad, jämfört med motsvarande månad för ett år sedan är det en ökning med 7,6 procent. Jämfört med rekordnoteringen våren 2022 har FAO:s index gått ner med 20 procent. Under den senaste månaden har priserna gått upp för i synnerhet kött och mejeriprodukter medan priserna har fallit för vegetabilisk olja.

Nötköttproduktionen i EU har minskat med tre procent under årets två första månader jämfört med samma period 2024. Sverige är ett av de länder i EU där produktionen minskat allra mest.

Vädersituationen

Vädret i Sverige var torrt i stora delar av landet under första halvan av maj månad, den nederbörd som kom var främst i form av skurar. Från och med senare delen av månaden har det skett ett omslag i vädret mot mera nederbörd och lägre temperaturer. SMHI:s långtidsprognos visar att lågtryck från väster kommer att påverka landet med de största nederbördsmängderna i de västra delarna av landet och förhållandevis mera i norr än i söder. Temperaturen väntas dock bli något högre än normalt.

Grundvattennivåerna är för årstiden mycket under det normala i stort sett från södra Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län och söderut i landet. Låga grundvattennivåer redan vid växtperiodens början kan innebära problem längre fram under säsongen om det regnar mindre än normalt och det behövs stora uttag av vatten för bevattning.

Hittills har vädret under växtperioden varit relativt gynnsam för grödornas utveckling, den torra och varma väderleken under april och inledningen av maj bedöms inte fått några mer långtgående negativa effekter. Risken för torkskador är störst i de östra delarna av landet. Vårsådden kunde genomföras betydligt tidigare än normalt under gynnsamma förhållanden. Även i de nordligaste delarna av landet är vårsådden i stort sett avslutad. Mer nederbördsrik och svalare väderlek från mitten av maj är positiv för både spannmålen och vallen. Höstgrödorna fick en bra start på växtperioden med en varm inledning på våren. Sockerbetorna har fått en bra start på odlingsäsongen och ogräsbekämpning har kunnat genomföras med bra resultat. Det rapporteras inte några anmärkningsvärt stora angrepp av sjukdomar och skadegörare på växterna.

Produktion, priser och handel i Sverige

Skörden av vall har genomförts i de södra och västra delarna av landet och påbörjats även i övriga delar av Götaland och en bit upp i Svealand. De första prognoserna pekar mot varierande avkastning, på torkkänsliga jordar har avkastningen blivit svag. Svalare och mer nederbördsrik väderlek ger goda förutsättningar för att återväxten på vallarna ska bli bra.

Från Gotland rapporteras om ett besvärligt läge med låga grundvattennivåer. Det finns lite eller inte något vatten alls i diken och kanaler vilket gör att jordbrukarna måste ta vatten från brunnar till djur som går på bete. Region Gotland kan bli tvungna att stoppa försäljningen av vatten till jordbrukare med egen vattentäkt, det skulle drabba särskilt mjölkproducenter. Det har även varit kallt under våren vilket dämpat tillväxten på betet vilket gjort att det krävts tillskottsutfodring. Den kalla väderleken har däremot varit gynnsam för de höstsådda grödorna, men det måste snart komma regn för att tillfört kväve ska kunna komma grödan till godo.

Mjölkproduktionen har varit i stort sett oförändrad under årets tre första månader jämfört med samma period förra året. Slakten av grisar har ökat svagt under januari-mars i år jämfört med förra året. Semineringarna av suggor har under årets fyra första månader minskat med en procent. Slakten av nötkreatur har däremot minskat kraftigt under samma period. Årets slakt är 14 procent mindre jämfört med 2024. Brist på foder under 2024 till följd av ogynnsamt väder under växtperioden 2023 och osäkra marknadsförhållanden under 2023 var bidragande orsaker till att antalet födda kalvar minskade 20 000 under 2024 jämfört med året innan. Under 2025 års fyra första månader har antalet födda kalvar minskat med 4 500 jämfört med samma period 2024. Minskat kalvantal avspeglas i att det finns färre djur att slakta för närvarande. En orsak till att slakten varit mindre under de senaste månaderna är att det funnits gott om foder under vintern och att producenter därför valt att senarelägga slakten.

Djurhållning, djurskydd och djurhälsa

Jordbruksverket har upphävt högriskområdet för fågelinfluensa

Vi är nu inne i en varmare period och förekomsten av fågelinfluensa hos vilda fåglar bedöms vara avtagande. Jordbruksverket har därför, den 28 april, upphävt restriktionerna för alla fjäderfä och fåglar som hålls för privat eller kommersiellt bruk. Detta innebär att fjäderfä och andra fåglar i fångenskap åter får vistas utomhus och det är även tillåtet att anordna utställningar, tävlingar och liknande arrangemang för fjäderfä i hela landet.

Jordbruksverket beslutade den 27 februari om att upprätta ett högriskområde i delar av södra Sverige för att minska risken för spridning av fågelinfluensa. Under 2025 har det bara varit ett fall av fågelinfluensa på tamfågel i Sverige, i Kristianstad i Skåne. Bland vilda fåglar har det rapporterats ett tiotal fall i år.

Dialog 2025 och förslag på ny djurskyddslagstiftning sista kvartalet 2026

På djurskyddsområdet pågår förhandlingar kring nya djurskyddsregler vid transport inom EU och kommer troligen pågå hela 2025. När det gäller förslag på ny EU-lagstiftning kring hållande av lantbrukets djur så pågår dialog med olika intressenter och förslag på ny lagstiftning planeras presenteras sista kvartalet 2026.

Produktprisstatistik i Sverige och EU

Jordbruksverkets producentprisstatistik omfattar tiden till och med mars 2025. Producentpriserna, avräkningsprisindex, ökade under perioden mars 2024 – mars 2025 med 6,3 procent. Priserna för vegetabilieprodukter minskade med 0,4 procent och priserna för animalier ökade med 12,6 procent. Bland enskilda produkter ökade priset för frukt och bär med 50 procent, oljeväxter med 7 procent mjölk med 24 procent, nötkött med 10 procent - och griskött med cirka fem procent. Priserna för havre föll däremot med 19 procent och priserna för ägg föll med 4 procent.

I senare led av livsmedelskedjan ökade priserna i livsmedelsindustriledet med 7,5 procent och KPI för livsmedel ökade med 5,1 procent. Livsmedelspriserna steg mer än KPI totalt sett.

De svenska producentpriserna för griskött ligger allra högst jämfört med övriga medlemsländer i EU. Trots stora prisökningar på nötkött i Sverige ligger det svenska producentpriset lägre än EU:s genomsnitt. I till exempel Irland har prisökningen varit dubbelt så stor som i Sverige. En stark prisutveckling för mjölk i Sverige har gjort att det svenska producentpriset för mars 2025 ligger bland de allra högsta i EU.

Produktionsmedelspriser

Säsongsmässigt har efterfrågan på gödning i Europa minskat eftersom vårbruket har genomförts. Svag prisutveckling för de råvaror som används vid framställning av gödning gör att det inte verkar ske några prisökningar för gödning i närtid. Priserna för gödning ligger högre i EU jämfört med övriga viktiga produktionsområden i världen på grund av de tullar som tas ut i syfte att skydda den egna industrin och att hindra import från Ryssland och Belarus. Inför

kommande säsong väntas inte några större prisförändringar för gödning. Råvarupriserna har visserligen gått ner men det finns fortfarande en hel del osäkerhet i marknaden. Prisutvecklingen för gödning i Sverige är snarlik den som gäller för EU i stort.

Priserna för både nötkreaturs- och grisfoder har gått ner något under de senaste månaderna, valutakursförändringarna kan vara en bidragande orsak.

Produktionsmedelsprisstatistik Sverige

Jordbruksverkets prisstatistik omfattar perioden till och med mars 2025. Produktionsmedelsprisindex har under perioden mars 2024-mars 2025 ökat med 3,1 procent, vilket är oförändrat jämfört med föregående månad. Bland enskilda produktionsmedel har priserna för energi fallit med 7,1 procent, gödningspriserna har gått upp med 25 procent och foderpriserna har gått upp med tre procent.

I detta ärende har avdelningschefen Olof Johansson beslutat. Frida Svensson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Bengt Johnsson, Lena Niemi Hjulfors, Helena Elofsson och verksjuristen Jacob Landsjö deltagit.

Olof Johansson

Frida Svensson

Skrivelsen har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.